

c) U pogledu zahtjeva prema umješačima: 1/

S gledišta ugovora, poduzeća luka Lomé i Cotonou moraju ostati izvan spora između ostalih stranaka, jer od strane tih organizacija nije bila potpisana nikakva obveza što se tiče ugovornog roka. Isto tako ni u kvazideliktnom pogledu ne može Cie Fraissinet predbaciti tim poduzećima luka neku griješku, posljedice koje bi bile u vezi s nemogućnošću, da Cie Fraissinet održi rok ukrcaja. Ta poduzeća luka predstavljaju organizacije, kojih funkcioniranje nije slobodno, već je regulirano odlukama guvernera, koje povremeno određuju redoslijed krcanja u luci, pa se to desilo i u slučaju krcanja broda "Sète". Sama Cie Fraissinet je bila bolje obaviještena od bilo koga drugoga o poteškoćama, ako ne stalnim, a ono vrlo čestim, koje postoje u pogledu lučkih mogućnosti luka afričke obale, te ne može predbaciti na lučka poduzeća posljedice poteškoća, u koje su brođovlasnici došli uslijed preuzimanja čvrstih obveza, a ta lučka poduzeća u te obveze nisu ulazila.

Sud je osudio brodersko poduzeće Cie Fraissinet, da plati prodavaocu firmi Bovet sav iznos gubitka uslijed sniženja cijene.

(DMF 1954, str. 163-169)

S. B.

PRIZIVNI SUD, Bari, 18. II. 1957.

Tiberini ca. Soc. CO. IM.

Prodaja robe, koja se individualizira predajom na odredištu -
Klauzula "plaćanje uz dokumente" - Zakašnjela predaja dokumenata
nata nije neispunjenje od strane prodavaoca

Klauzula CIF u ugovoru o kupoprodaji robe, koja se i na odrediti (individualizirati) u času predaje kupcu, stavlja na teret prodavaoca troškove i rizike prijevoza.

Klauzula "plaćanje uz dokumente" kod takve prodaje služi jedino za određivanje modaliteta ispunjenja obveze kupca, a ne znači, da je sklopljena prodaja uz dokumente, tako da se ne može smatrati, da prodavalac nije ispunio ugovor, samo zato što nije predao ispravu, koja predstavlja robu (u konkretnom slučaju pravi nalog za izručenje - delivery order) i druge dokumente, koji se odnose na dokumentarnu CIF prodaju, u vrijeme striktno potrebno za predaju tih isprava.

1/ Po francuskom procesnom pravu pod određenim uvjetima može se prema umješaču postaviti u parnici zahtjev, za razliku od našeg prava, gdje to nije moguće.

Činjenično stanje:

Prodavalac, koji je bio kupio od jedne londonske firme veću količinu robe uoletima, prodao je kupcu 10 koleta uz ove posebne uvjete:

- 1) cijena CIF Bari, težina kod ukrcaja,
- 2) plaćanje u gotovu uz nalog za izručenje ili jednako prikladnu ispravu kod dolaska parobroda.

Brod je međjutim iskrcao robu u Napulju 28. I. 1955. (a ne u Bariju), odakle je kopnenim putem prevezena u javno skladište u Bariju. Prodavalac nije toga dana predao pravi nalog za izručenje, već je tražio isplatu kupovine uz prezentaciju obične fakture i nepravog naloga za izručenje, naine naloga kopnenog vozara.

8. II. 1955. kupac je izjavio da raskida ugovor, pridržavši pravo na naknadu štete, jer da prodavalac nije na vrijeme ispunio svoje obveze iz ugovora. Prodavalac je iza toga, 5. III. 1955. predao pravi nalog za izručenje.

Prodavalac je ustao tužbon protiv kupca na isplatu kupovine, dok je kupac naprotiv uložio protutužbu na utvrđenje, da je ugovor raskinut zbog neispunjenja od strane prodavaoca.

Sud je udovoljio tužbi, dok je odbio protutužbu. Kupac je uložio priziv, koji je prizivni sud odbio potvrdivši prvostepenu presudu.

Tvrđenje prizivatelja (kupca):

Radi se o prodaji CIF uz dokumente, te je prodavalac bio dužan na dan prispjeća broda predati kupcu pravi nalog za izručenje i sve ostale dokumente, koji se odnose na prodaju CIF.

Kako je prodavalac tek 36 dana od prispjeća broda u luku, a nakon izjave kupca, da raskida ugovor uz pridržaj prava na naknadu štete, predao samo nalog za izručenje bez ostalih dokumenata, valjalo je s obzirom na to, da je rok za predaju dokumenata bitan element ugovora, izreći, da prodavalac nije ispunio ugovor.

Stanovište suda:

Neosnovana je tvrdnja prizivatelja, da prodavalac nije ispunio svoju obvezu, zato što nije predao uz nalog za izručenje još i ostale dokumente u vezi s CIF ugovorom (u konkretnom slučaju dokumente o osiguranju, vještačenju štete i ponovnom vaganju robe).

Roba se sastojala iz 10 nenumeriranih koleta, koja su bila dio veće količine jednakih koleta, te je uslijed toga mogla biti individualizirana tek prilikom iskrcaja. U takvom slučaju klauzula CIF znači obvezu prodavaoca, da robu preda slobodnu od vozarine u luci odredišta i da rizik snosi on sam sve do časa predaje u tom mjestu, jer se samo onda može individualizirati i odvojiti 10 prodanih jedinica. S istog razloga i osiguranje predstavlja u takvom slučaju prodavaočin interes, a ne obvezu.

Težina, koja je istina ugovorena "kod ukrcaja", odnosi se u toj situaciji ipak na mjesto iskrcaja, gdje se vrši odvajanje 10 jedinica.

To su inale u vidu i stranke ugovarajući plaćanje uz prezentaciju samog naloga za izručenje ili drugog jednako prikladnog dokumenta, a ne spomenuvši posebno i ostale dokumente, koji se odnose na klauzulu CIF.

Nadalje je neosnovana tvrdnja prizivatelja, da se radi o prodaji uz dokumente, kod koje bi se predaje inala izvršiti predajom isprave. Stranke su uvjetovale plaćanje, a ne prodaju, prezentacijom naloga za izručenje ili drugog jednako prikladnog dokumenta, pa se izručenje odnosnih isprava smatra samo modalitetom ispunjenja kupčeve obveze.

Tvrdnja, da je rok predaje naloga za izručenje od bitne važnosti za ispunjenje ugovora, također ne stoji. Budući da je izručenjem tih dokumenata uvjetovano samo plaćanje, to se mora smatrati, da je u pitanju prodavaočin interes, pa prenašanje prekoračenja roka ne može ići njemu na štetu. Raznije se, da bi nerazumno zakašnjenje predaje naloga za izručenje ili drugog jednako prikladnog dokumenta bilo nedopušteno, ali pod danim okolnostima vrijeme od 36 dana nije tako nerazumno dugo.

Na kraju, tvrdnja prizivatelja, da prodavalac više nije mogao valjano ispuniti ugovor, pošto je kupac izjavio, da raskida ugovor, također ne stoji. Rok za predaju dokumenata, kako je gore utvrđeno, nije bitan za ugovor, te je prizivatelj u smislu talijanskih propisa, trebao prodavaocu dati prinjeren rok za izvršenje, ukoliko je želio da prodavalac brižnije ispuni svoje obveze, a nije mogao jednostrano raskinuti ugovor.

(Dir.nav.1958., br. 3-4, str.261-270)

S. K.

Bilješke. - Za objašnjenje pojmova "pravi" i "nepravi nalog za izručenje" navodimo, da teorija i praksa, napose talijanska, smatra kao pravi delivery order nalog izdan od izdatnika teretnice na dio robe preuzete glasom teretnice. Takva je isprava vrijednosni papir izjednačen teretnici, jervga je izdala ista osoba i

odnosi se na dio obveze iz teretnice. Nepravi delivery order izdaje ovlaštenik iz teretnice bez sudjelovanja izdatnika teretnice (usp. rješidbu Talijanskog kasacionog suda na str 34 ovog broja).

Izložena presuda odnosi se na pitanje utjecaja klauzule CIF na prelazak rizika, dakle na istu temu, koja je bila predmetom diskusije na radnom sastanku od 29. V. 1959. (v. zapisnik o tom sastanku). Ona međjutim ne doprinosi rješavanju tog pitanja u načelu, jer normira samo izuzetan slučaj, naime kupoprodaju robe, koja se individualizira istom na odredištu. U toj situaciji volja je stranaka određena činjenicom, da rizik ne može prelaziti prije individualnog određjenja robe, koja je predmet kupoprodaje. Odatle još ne proizlazi, da li klauzula CIF sama kod robe, koja je naprijed individualizirana, znači ili ne znači, da rizik prelazi ukrcajem.

Presuda se ustvari bavi odnosom klauzule CIF prema prenam predaji robe putem dokumenata i zauzina gledište, da roba, koja još nije individualizirana ne može uopće biti predana dokumentima. Ako je dakle individualizirana roba prodana CIF, ta klauzula izražava samo cijenu, koja uključuje vozarinu i osiguranje do odredišta.

B. J., E. P.

APELACIONI SUD, London, 26. VI. 1958.

Phoebus D. Kyprianou ca Cyprus textiles. Ltd

Kupoprodaja CIF - Kupac je dužan suradivati s prodavaocem u pribavljanju podataka potrebnih za izdavanje izvozne dozvole

Ugovorom zaključenim između kupca iz Nikozije i prodavaoca iz Beiruta prodano je 750 metričkih tona sirijskog pamučnog sjemena CIF Larnaca ili Vassiliko, time da ukrcaj bude izvršen u sirijskoj i (ili) libanonskoj luci (lukama), u jednom ili više ukrcaja.

Za ukrcaj u sirijskoj luci (na koju alternativu se prodavalac odlučio), bila je potrebna izvozna dozvola. Prodavalac nije mogao pribaviti izvoznju dozvolu bez potvrde izdane od sirijskog konzula u Nikoziji; da se pamučno sjeme ne će reeksportirati u Izrael. Potvrda je stigla pod kraj perioda određenog za ukrcaj. Prodavalac nije bio u mogućnosti da izvrši ukrcaj u određeno vrijeme, pa je tražio produženje roka, što je kupac odbio. Kupac se na to obratio na arbitražu sa zahtjevom za naknadu štete.